

Dr. Tuğçe BİLİCİ ALKILINÇ

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA

SÖZLEŞMESİNİN TARİHİ GELİŞİMİ,

ÖZELLİKLERİ, TANIMI VE UNSURLARI

I. TERMİNOLOJİ.....	3
II. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN TARİHİ GELİŞİMİNE GENEL BİR BAKIŞ	4
A. İsviçre Hukukunda	4
B. Türk Hukukunda	7
III. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN ÇEŞİTLERİ .	11
A. Borçlar Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi.....	13
B. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi	15
IV. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN ÖZELLİKLERİ.....	19
A. Tam İki Tarafa Borç Yükleyen İsimli Bir Sözleşme Olması	19
B. İvazlı Bir Sözleşme Olması.....	24
C. Sürekli Bir Sözleşme Olması.....	26
D. Sözleşmenin Talih ve Tesadüfe Bağlı Olması.....	27
V. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE UNSURLARI	30
A. Sözleşmenin Tanımı	32

B. Sözleşmenin Süre (Ömür Boyunca Sürmesi) Unsuru.....	33
C. Sözleşmenin Bakım ve Gözetim Unsuru	34
D. Sözleşmenin Bir Malvarlığı veya Belirli Bir Malvarlığı Değerini Devretme Unsuru	36
VI. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI	37
A. Genel Olarak.....	37
B. Bakım Alacaklısı.....	38
1. Bakım Alacaklısının Gerçek Kişi Olması	38
2. Bakım Alacaklısının Ehliyeti.....	38
a. Borçlar Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Durum.....	40
b. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Durum.....	42
3. Bakım Alacaklısının Ehliyetsizliğinin Sonuçları.....	45
4. Bakım Alacaklısının Evli Olması.....	46
5. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Üçüncü Kişi Yararına Yapılması.....	50
C. Bakım Borçlusu	52
1. Bakım Borçlusunun Gerçek veya Tüzel Kişi Olması	52
2. Bakım Borçlusunun Ehliyeti.....	53
3. Bakım Borçlusunun Ehliyetsizliğinin Sonuçları.....	55
4. Bakım Borçlusunun Evli Olması.....	55
VII. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ	57
A. Genel Bakış	57
B. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Resmi Şekilde Düzenlenmesi.....	59
1. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesini Düzenlemeye Yetkili Olan Kişiler.....	60
2. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Resmi Şekilde Düzenlenmesine Katılamayacak Olan Kişiler.....	64
3. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Düzenlenme Aşamaları.....	65

a. Tarafların Resmi Memur Önünde İradelerini Açıklamaları	66
b. Sözleşme Metninin Hazırlanması.....	68
c. Sözleşme Metninin Okunmak Üzere Taraflara Verilmesi	68
d. Sözleşmenin İmzalanması	69
e. Tanıkların Onayı	70
f. Senedin Saklanması.....	72
C. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Adi Yazılı Şekilde Düzenlenebileceği Koşullar	74
D. Şekle Aykırılığın Sonuçları.....	76
E. Şekle Aykırılığın İleri Sürülemeyeceği Haller	79
1. Tarafların Edimlerini İfa Etmiş Olması	80
2. Tarafların Edimlerini Büyük Ölçüde Yerine Getirmesi.....	82
F. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Muvazaa.....	83
1. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Mutlak Muvazaa.....	89
2. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Nisbi Muvazaa.....	90
G. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Bakım Borcunun İfasına Başlanan Hallerde Geçersizlik Hükümlerinin Uygulanma Şekli	95

İKİNCİ BÖLÜM

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ

I. GENEL OLARAK.....	99
II. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNDE BAKIM ALACAKLISININ BAKIM BORÇLUSUNUN AİLE TOPLULUĞUNA KATILMASI.....	101
III. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNDE BAKIM ALACAKLISININ HAKLARI	102
A. Genel Olarak.....	102

B. Barınma Hakkı	105
1. Genel Olarak.....	105
2. Barınma Hakkının İçeriği.....	108
3. Barınma Hakkının Niteliği.....	109
4. Barınma Hakkının TMK 823'te Düzenlenen Oturma Hakkı İle Karşılaştırılması.....	110
C. Beslenme ve Giyim Hakkı.....	113
1. Beslenme Hakkı	113
2. Giyim Hakkı	114
3. Beslenme ve Giyim Hakkının Niteliği.....	114
D. Bakım Alacaklısının Görüp-Gözetilmesi.....	115
1. Tıbbi Tedavi ve Bakım	115
2. Kişisel İhtiyaçlar ve Masraflar.....	118
3. Cep Harçlığı.....	119
4. Hukuki Harcamalar	120
5. Cenaze Masrafları	120
E. Bakım Borçlusunun “Bakım Kurumu” Olması Halinde Bakım Kavramı ve İçeriği	121
IV. BAKIM ALACAKLISININ HAKLARININ NİTELİĞİ.....	122
A. Bakım Alacaklısının Haklarının Devredilememesi (Devir Yasağı).....	123
B. Bakım Alacaklısının Haklarının Rehine Konu Olmaması ve Haciz Edilememesi.....	125
C. Bakım Alacaklısının Haklarının Takas Edilememesi.....	127
D. Bakım Alacaklısının Hakkının İfasının Şahsa Bağlı Olması	129
V. BAKIM ALACAKLISININ HAKLARININ GÜVENCESİ.....	130
A. Kanuni İpotek Hakkı.....	131
1. Genel Olarak.....	131
2. İpotek Miktarının Belirlenmesi.....	132
3. İpoteğin Kurulması.....	135
4. İpoteğin Terkin Edilmesi.....	139

B. Bakım Alacaklısının Yararlanabileceği Diğer Hukuki İmkanlar	142
1. Ayni Hak Tesis Edilmesi ile Güvence Sağlanması.....	144
a. İpotek	144
b. Taşınır Rehni.....	145
c. Oturma Hakkı	148
2. Şahsi Hak Tesis Edilmesi ile Teminat Sağlanması.....	151
a. Kefalet	151
b. Ceza Koşulu	154
VI. BAKIM ALACAKLISININ HAKLARININ İFA EDİLMESİ.....	156
A. İfa Zamanı	156
B. İfa Yeri	157
C. Zamanaşımı.....	158
1. Genel Olarak.....	158
2. Zamanaşımının Durması.....	161
VII. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNDE BAKIM BORÇLUSUNUN HAKKI	162
A. Malvarlığı Değerinin Devrini İsteme Hakkı	162
1. Borçlar Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde	163
a. Taşınmaz Malın Devredilmesi.....	164
b. Taşınır Malın Devredilmesi	165
c. Alacak Hakkı, Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devredilmesi.....	166
(1) Alacak Hakkının Devredilmesi	166
(2) Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devredilmesi.....	167
d. Bakım Borçlusunun Malvarlığı Üzerinde Tasarruf Yetkisi	168
2. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde	169
a. Bakım Borçlusunun Durumu	171

b. Bakım Alacaklısının Malvarlığını Sağlığında Devretmesi.....	173
c. Resmi Defter Tutulması	174
VIII. BAKIM BORÇLUSUNUN HAKLARINI KORUMAYA YÖNELİK OLARAK BAŞVURABİLECEĞİ HUKUKİ İMKANLAR.....	175
A. Borçlar Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde	175
1. Hapis Hakkı	176
B. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde	178
1. Bakım Alacaklısının Bağışlama ve Ölüme Bağlı Tasarruflarına İtiraz	178
a. Bakım Alacaklısının Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesiyle Bağdaşmayan Ölüme Bağlı Tasarrufları	179
b. Bakım Alacaklısının Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesiyle Bağdaşmayan Bağışlamaları.....	180
c. İtirazın Niteliği ve İptal Davasına Uygulanacak Hükümler	182
2. Bakım Alacaklısının Kısıtlanmasının Talep Edilmesi.....	183
IX. BAKIM BORÇLUSUNUN HAKLARININ İFA YERİ VE ZAMANI.....	184
A. İfa Zamanı	184
B. İfa Yeri	185
C. Zamanaşımı.....	186

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

I. GENEL OLARAK.....	187
----------------------	-----

II. BORÇLAR HUKUKU NİTELİKLİ ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNİ SONA ERDİREN SEBEPLER.....	188
A. Genel Sona Erme Sebepleri.....	188
1. İfa ve Bakım Alacaklısının Ölümü.....	188
2. Bozma Sözleşmesi (İkale).....	190
3. Fesih	191
4. Uyarılama	192
B. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesine Özgü Sona Erme Sebepleri.....	194
1. Genel Olarak.....	194
2. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin BK 616'ya Göre Önel Verilerek Feshi	195
a. Feshin Şartları.....	196
(1) Tarafların Edimleri Arasında Önemli Ölçüde Oransızlık Bulunması.....	196
(2) Bağışlamada Bulunma Amacının Olmaması	198
(3) Fesih Bildirimi	199
b. Feshin “Niteliği”	200
c. Feshin Sonuçları.....	203
(1) Sözleşmenin Sona Ermesi	203
(2) Yerine Getirilen Edimleri İadesi.....	204
i. Bakım Alacaklısının İade Borcu.....	205
ii. Bakım Borçlusunun İade Borcu.....	206
(3) Bakım Alacaklısı İle Bakım Borçlusunun Karşılıklı Alacaklarının Takası.....	207
3. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin BK 617'ye Göre Önel Verilmeksizin Feshi.....	208
a. Feshin Şartları.....	208
(1) Sözleşmeden Doğan Borçlara Aykırı Davranılması Sebebiyle Sözleşmenin Devamının Çekilmez Hale Gelmesi Sebebiyle Sözleşmenin Feshi	208

(2) Önemli Sebeplerden Dolayı Sözleşmenin Feshi	211
(3) Fesih Bildirimi	214
b. Feshin Niteliği	216
c. Feshin Sonuçları.....	219
(1) Sözleşmenin Sona Ermesi	219
(2) Yerine Getirilen Edimlerin İadesi	221
(3) Tazminat	223
d. Bakım Alacaklısına Ömür Boyu Gelir Bağlanması	225
(1) Ömür Boyu Gelire Çevirme İçin Gerekli Sebepler	227
(2) Ömür Boyu Gelirin Belirlenmesi	229
(3) Ömür Boyu Gelire Çevirilme Kararının Sözleşmeye Etkisi.....	232
e. BK 617'nin Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesine Uygulanması.....	233
f. Mirasçılıktan Çıkarma Hükümlerinin Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesine Uygulanması.....	235
4. Bakım Borçlusunun Ölümü.....	237
a. Bakım Alacaklısının Fesih Hakkı	237
(1) Bakım Alacaklısının Fesih Hakkını Kullanabilmesi İçin Gerekli Şartlar	238
i. Bakım Borçlusunun Ölümü.....	239
ii. Bir Yıllık Sürenin Geçmemiş Olması.....	239
iii. Fesih Bildirimi	240
(2) Feshin Hukuki Sonuçları	241
b. Bakım Alacaklısının Sözleşmeye Bakım Borçlusunun Mirasçıları İle Devam Etmesi.....	243
c. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Durum.....	244
(1) Bakım Alacaklısının Malvarlığı Değerlerini Hayatta İken Devretmesi Halinde Durum	244

(2) Bakım Alacaklısının Malvarlığı Değerlerini Hayatta İken Devretmemesi Halinde Durum.....	245
5. Bakım Borçlusunun İflası	246
a. Borçlar Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Durum.....	246
(1) Sözleşmenin Sona Ermesi	247
(2) Bakım Alacaklısının İflas Masasına Yazdıracağı Alacak Miktarının Belirlenmesi	249
b. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Durum.....	250
6. Bakım Borçlusunun Mallarının Haczedilmesi	251
a. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Bakım Alacaklısı Tarafından Önel Verilmeksizin Feshedilmesi	252
b. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesine Devam Edilmesi	252
c. Bakım Alacaklısının Üçüncü Kişiler Tarafından Bakım Borçlusuna Karşı Gerçekleştirilen Hacze Katılması.....	252
III. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİNDE ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN FESHİ TALEP VE İTİRAZ HAKLARI .	256
A. Genel Olarak.....	256
B. Bakım Alacaklısının Nafaka Alacaklılarının İtiraz Hakları	257
1. Genel Olarak.....	257
2. İtiraz Hakkının Şartları	257
a. Bakım Alacaklısının Nafaka Yükümlülüğünün Bulunması.....	257
b. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi Sebebiyle Nafaka Ödeme Yükümlülüğünün İmkansızlaşması.....	259
c. İptal Davası ve Hukuki Sonuçları.....	261
(1) Sözleşmenin Sona Erdirilmesi.....	263
(2) Bakım Borçlusunun Nafaka Ödemesine Karar Verilmesi	264

C. Bakım Alacaklısının Mirasçılarının Tenkis Talepleri.....	266
1. Tenkis Davası ve Şartları.....	268
a. Davacının Saklı Paylı Mirasçı Olması	268
b. Saklı Payın Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi Sebebiyle İhlal Edilmesi	269
(1) Bakım Alacaklısının Bağışlama Kastıyla Hareket Etmesi	270
(2) Bakım Alacaklısının Saklı Pay Kurallarını İhlal Etme Amacıyla Hareket Etmesi	273
c. Miras Hukuku Nitelikli Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Durum.....	275
d. Tenkis Edilecek Miktar	276
2. Tenkis Davası.....	277
a. Davacı ve Davalı	278
b. Süre	280
c. Tenkis Davası Sonucunda Verilen Kararın Etkileri.....	281
D. Bakım Alacaklısının Alacaklılarının İptal Davası Açma Hakkı .	283
1. Genel Olarak.....	283
a. Bağışlamaya Dayanan İptal Davası	286
b. Zarar Verme Kastından Dolayı İptal Davası.....	287
2. Davacı ve Davalı	289
3. İptal Davası Sonucunda Verilen Kararın Etkileri.....	291
SONUÇ	293
KAYNAKÇA.....	299